

NOTITIE

Waternet Amsterdam
Dhr M. Van Til
Postbus 94370
1090 GJ Amsterdam

DATUM: 24 oktober 2016
ONS KENMERK: 16-558/16.06642/MarBo
UW KENMERK: gunning 20 juli 2016
AUTEUR: M. Boonman
PROJECTLEIDER: D. B. Kruijt
STATUS: definitief
CONTROLE: D. B. Kruijt

Notitie bomencontrole langs enkele kanalen in de Amsterdamse Waterleidingsduinen

Waternet wil in de nabije toekomst verder werken aan het herstel van grijs duin in de Amsterdamse Waterleidingduinen en daarmee tegemoet komen aan de instandhoudingsdoelen die in het kader van Natura 2000 zijn geformuleerd voor N2000 gebied Kennemerland Zuid. Hiervoor worden in het deelgebied Mikwel en langs enkele kanalen van de Amsterdamse Waterleidingsduinen bomen verwijderd. Het gaat hierbij om boomsoorten zoals grauwe abeel, diverse soorten populieren en esdoorns.

Bureau Waardenburg heeft op basis van een veldonderzoek (d.d. 18 en 28 juli 2016) en bronnenonderzoek (NDFP) de betekenis van deze bomen beoordeeld in het kader van de Flora- en faunawet.

Conclusie

Bij uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Indien bij de werkzaamheden de in deze notitie genoemde maatregelen worden getroffen, wordt overtreding van verbodsbepalingen voorkomen. Deze conclusie wordt hieronder toegelicht.

Toelichting

Plangebied en werkzaamheden

Werkzaamheden zijn gepland langs het Noordoostkanaal, Van der Vlietkanaal, Sprenkelkanaal en het Zwarteveldkanaal. Al deze kanalen liggen in het noordoostelijk deel van de Amsterdamse Waterleidingsduinen (figuur 3).

Aan weerszijden van de kanalen liggen hellingen die op de meeste plaatsen begroeid zijn met bomen (figuur 1). Daarnaast is langs de meeste oevers een schouwpad aanwezig.

Waternet wil de bedekking van in de tweede helft van de 20e eeuw aangeplante bomen, waaronder exoten, in duinbossen langs de kanalen in met name het van nature open duinlandschap van het middenduin verlagen en inheemse soorten meer ruimte geven. Hiervoor wordt een deel van de bomen van soorten als populier, gewone esdoorn, Amerikaanse vogelkers en andere exoten gekapt (deels afvoeren, deels laten liggen) en geringd. In sommige gevallen worden ook abelen gekapt. Een nevensdoel is om het inwaaien van strooisel en bebossing van aangrenzend grijs duin te verminderen en de winddynamiek te vergroten om hiermee de kwaliteit en oppervlakte van grijs duin te vergroten.

Figuur 1. Bomen langs het Sprenkelkanaal.

Methodiek

De bomen langs de kanalen waarvan de kap is voorzien zijn eerst vanaf de grond bekeken met een verrekijker op 18 en 28 juli 2016. Hierbij is gebruik gemaakt van een veldcomputer met een nauwkeurigheid van 1 meter. Een groot deel van de boomholtes zijn geïnspecteerd met een endoscoop. Voor de holtes op grotere hoogte is hierbij gebruik gemaakt van een klimuitrusting. Er is bekeken of dieren en/of recente sporen van dieren in de holtes aanwezig waren. Ook is op basis van de grootte en vorm van een holte de potentiële geschiktheid als verblijfplaats beoordeeld. De bomen waar een holte of scheur in werd aangetroffen die potentieel geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen, zijn gemarkeerd met een stip rode verf op 1 tot 2 m boven de grond.

In de bomen is tevens gezocht naar nesten van vogels die jaarrond beschermd zijn, zoals bijvoorbeeld nesten van havik of buizerd. Tenslotte is gezocht naar nesten of sporen van eekhoorn en boommarter.

Figuur 2. Voorbeeld van een abeel met potentieel geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen.

Op 11 augustus 2016 is de NDFF (nationale databank flora en fauna) geraadpleegd. Alle strikt beschermde zoogdieren en vogels die in het plangebied zijn waargenomen (en in de databank zijn vastgelegd), zijn opgevraagd.

Het onderzoek heeft zich gericht op beschermde soorten met een verblijfplaats in bomen. In het plangebied komen diverse andere strikt beschermde soorten voor die geen directe relatie hebben met bomen. Hierbij valt te denken aan damherten en zandhagedissen die veel in de AWD voorkomen maar die niet direct afhankelijk zijn van bos of bomen. Hetzelfde geldt ook voor de nauwe korfslak die veelal voorkomt in de strooisellaag van populieren/abelenbosjes. Deze soort komt in het plangebied voor (Kruijt *et al.* 2015) maar is niet beschermd door de Flora en faunawet. Voor het Natura 2000-gebied Kennemerland Zuid (waartoe ook de AWD behoort) zijn instandhoudingsdoelen voor de nauwe korfslak geformuleerd waardoor de soort beschermd wordt door de Natuurbeschermingswet.

Waternet heeft voldoende ervaring om wezenlijke effecten op deze soorten bij werkzaamheden te kunnen voorkomen. Deze soorten worden in deze notitie daarom buiten beschouwing gelaten.

Functies van de bomen voor beschermde soorten

Grondgebonden zoogdieren

Sporen van eekhoorn of boomarter zijn niet in het plangebied aangetroffen. Er werden slechts enkele boomholtes gevonden die groot genoeg zijn om als verblijfplaats voor deze soorten te kunnen dienen. Deze holtes waren aan de bovenkant open waardoor regenwater zich in de holte verzamelt en/of bevond zich op minder dan 1,5 m boven de grond waardoor ze gemakkelijk bereikbaar zijn voor predatoren. Hierdoor zijn de holtes ongeschikt als verblijfplaats. In de NDFF bevinden zich enkele waarnemingen van eekhoorns in het plangebied. Het gaat hierbij om waarnemingen van levende exemplaren, niet om nesten van eekhoorns.

Vleermuizen

Vleermuizen of sporen van vleermuizen zijn niet in de boomholtes aangetroffen. De bomen die verwijderd zullen worden zijn geen laanbomen in een open landschap maar bomen die deel uitmaken van bosopstanden in de AWD (figuur 1). Hierdoor blijft ook na het verwijderen van de bomen op alle plaatsen voldoende hoog opgaande begroeiing aanwezig die door vleermuizen als vliegroute en foerageergebied gebruikt kan worden.

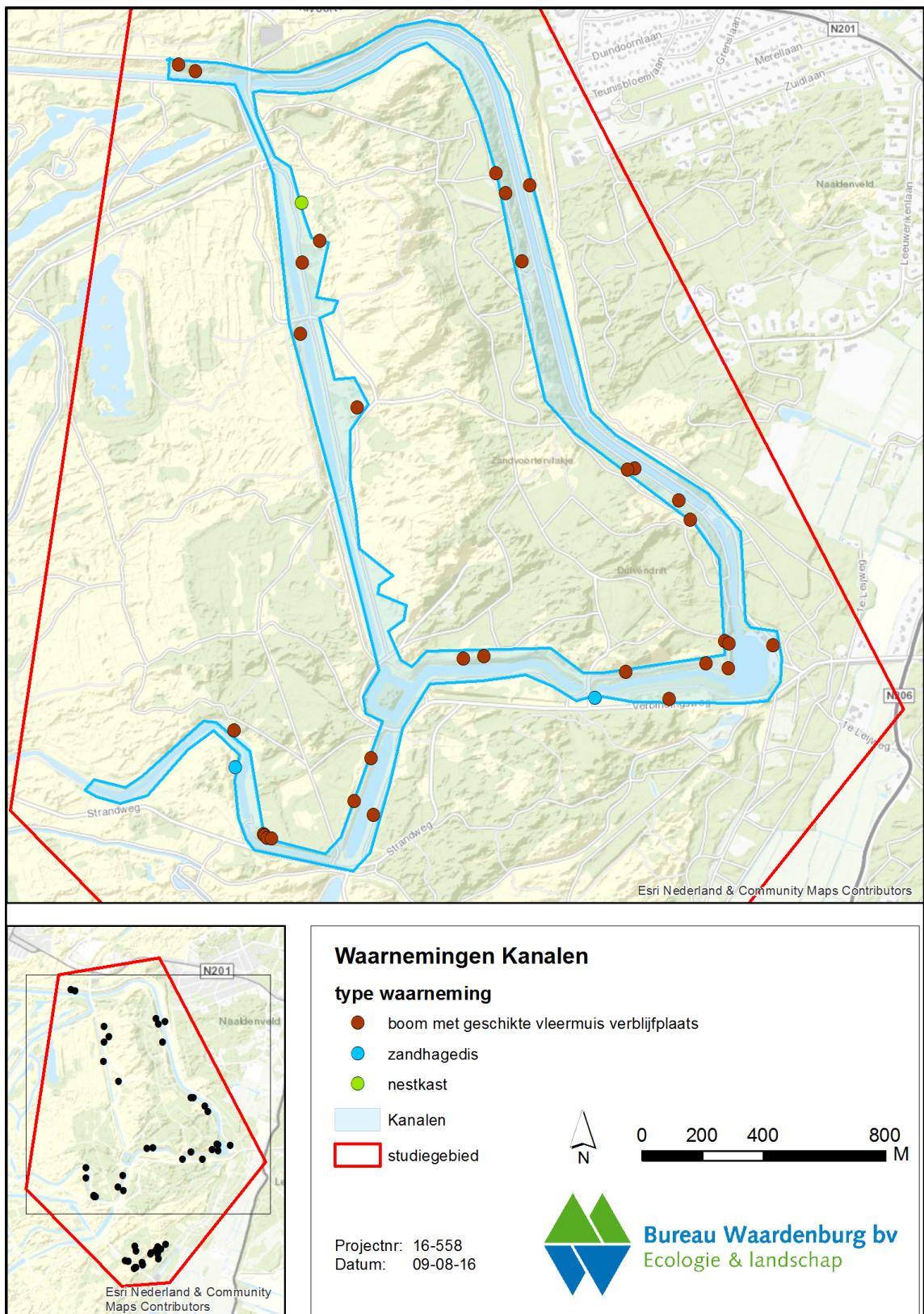
De bomen in het plangebied zijn over het algemeen niet erg geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. De bomen zijn vrij jong waardoor het aantal holtes beperkt is. Spechtengaten zijn zeldzaam, mogelijk omdat de bosopstanden wat te open zijn voor grote bonte specht. In het plangebied zijn 30 bomen aangetroffen met potentieel geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen (figuur 3). In de meeste gevallen gaat het hierbij om lengte scheuren of inrottingsgaten in abelen en populieren. De kans dat deze bomen gebruikt worden als kraamverblijfplaats van vleermuizen is gering. Deze bevinden zich doorgaans in oudere bossen met een hogere dichtheid aan holtes zoals de landgoederen in de binnenduinrand. Het gebruik van de holtes als zomerverblijfplaats of paarplaats door een beperkt aantal ruige dwergvleermuizen in het najaar valt echter niet uit te sluiten. In de NDFF zijn geen waarnemingen van verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied aanwezig. Er zijn waarnemingen gedaan van foeragerende of passerende laatvlieger, watervleermuis, rosse vleermuis, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis.

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats¹

Gebruikte of potentieel geschikte nesten van vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaats zijn niet in het plangebied aangetroffen. Door de (schouw)paden langs de kanalen is de recreatieve druk hoog. Daarnaast staan de bomen ver uit elkaar of zijn vrij laag en daardoor weinig geschikt als broedlocatie voor roofvogels.

In de bomen broeden diverse vogelsoorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn zoals pimpelmees, spreeuw en zanglijster. In de nestkast (figuur 3) kan kauw of bosuil broeden.

¹ Op grond van door het voormalige ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief, zwarte wouw.

Figuur 3. Bomen met potentieel geschikte verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied.

Effecten van de kap van de bomen en te treffen maatregelen

De kap van de bomen kan de vernietiging van verblijfplaatsen van vleermuizen tot gevolg hebben. Het is niet duidelijk of de potentieel geschikte verblijfplaatsen werkelijk gebruikt worden door vleermuizen.

De kap van de bomen binnen het broedseizoen van vogels (grootweg van 15 maart tot 15 juli) kan vernietiging / versterking van gebruikte nesten van vogels tot gevolg hebben.

Beide effecten kunnen worden voorkomen door het treffen van maatregelen (zie pagina 6). Het overtreden van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet kan hiermee worden voorkomen.

Wet natuurbescherming per 1-1-2017

Per 1 januari 2017 wordt de Wet Natuurbescherming van kracht, deze wet vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. Omdat de werkzaamheden langs de kanalen nog in 2016 uitgevoerd worden, is de Wet natuurbescherming niet van toepassing.

Voor bomen met een (mogelijke) functie voor vleermuizen die gespaard worden en mogelijk na 1-1-2017 alsnog gekapt moeten worden is het volgende relevant:

De kap van bomen met verblijfplaatsen van vleermuizen kan beschouwd worden als een overtreding van artikel 3.5 van de Wnb. Dit is (conform art. 3.8 lid 7) niet van toepassing op handelingen in het kader van een instandhoudingsmaatregel en handelingen die zijn beschreven overeenkomstig een (Natura 2000-)beheerplan.

Maatregelen bij uitvoering van de ingreep in 2016

Als de uitvoerende werkzaamheden in 2016 worden aangevangen worden de volgende maatregelen geadviseerd:

- Het verstoren en vernietigen van vogelnesten die in gebruik zijn moet voorkomen worden om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Dit kan door het rooien van beplanting en (voorbereidende) bouwwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Ffwet geen standaard periode gehanteerd. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschilt per soort. Globaal moet voor het broedseizoen rekening gehouden worden met de periode half maart tot half juli.
- Indien de bomen met potentieel geschikte verblijfplaatsen (figuur 3, in het veld gemarkeerd met rode verf) worden gespaard, dan zijn effecten op vleermuizen uit te sluiten. Indien deze bomen niet gespaard kunnen worden, dan kan een volledig vleermuisonderzoek duidelijk maken of de bomen een functie hebben als verblijfplaats voor vleermuizen.

Literatuur

Kruijt, D.B., M. Boonman, D.M. Soes (2015). Beschermde soorten AWD Vinkenveld en Mikwel-Graaflandsbergen. Nader onderzoek verspreiding nauwe korfslak, boombewonende zoogdieren en roofvogels. Rapport 15-032 Bureau Waardenburg, Culemborg.

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met Dirk Kruijt (projectleider).

Akkoord voor uitgave: Teamleider Bureau Waardenburg bv
G.F.J. Smit

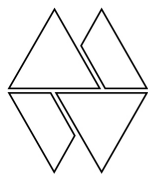
Paraaf:

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Waternet

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001:2008.

Bureau Waardenburg bv
Onderzoek en advies voor ecologie en landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10
info@buwa.nl www.buwa.nl